



การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณบางพลี
และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ

The Management of Sustainable Community-Based Tourism:
A Case Study of Bangplee Floating Market and Wat Bangplee Yainai,
Samutprakarn

สุรีย์พร สลับสี¹ พงษ์พัทธ์ วัฒนพงศ์ศิริ²

Sureeporn Salapsri Pongpat Wattanapongsiri

Received: 10 January 2020; Revised: 2 February 2020; Accepted: 10 February 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชนแห่งนี้ เพื่อนำมาสู่การสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการท่องเที่ยวของชุมชนบางส่วน และใช้แบบสอบถามจากนักท่องเที่ยว จำนวน 385 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติอ้างอิง และสรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่า ตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ มีการจัดการการท่องเที่ยวที่สำคัญใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการให้บริการนักท่องเที่ยว ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณ และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนแห่งนี้มีการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตริมน้ำ เช่น กิจกรรมนั่งเรือชมวิถีชีวิตชาวบ้านริมน้ำ รวมทั้งการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวหรือคนในชุมชนมากขึ้น ชุมชนตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน และหน่วยงานภาครัฐ ยังได้ร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวช่วยกันรักษาความสะอาดและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนต่อไป

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวชุมชน ตลาดน้ำโบราณบางพลี วัดบางพลีใหญ่ใน

¹ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เบอร์โทรศัพท์ 0-2325-2010

² สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เบอร์โทรศัพท์ 0-2325-2010



ABSTRACT

The purposes of this research were: to explore the management of sustainable community-based tourism : A Case Study of Bangplee Floating Market and Wat Bangplee Yainai, Samutprakarn, to survey the satisfaction of tourists, and to suggest the guidelines of sustainable tourism development and management. This research was a mix method; interviews collect from the staff of government, private sectors, and tourism entrepreneurs and questionnaires collect from 385 people by using a descriptive method to analyses the text data. The result showed that tourists overall satisfaction levels were high. The management of tourism are enhancing a tourism capacity such as history, culture, riverside community and promoting Bangplee Floating Market and Wat Bangplee Yainai, Samutprakarn' community to be a learning center by tourism activities as a boat views of river, kayaking and others, and tourism management should establish facilities and promote conservation of natural resources.

Keywords: Community-based Tourism, Bangplee Floating Market, Wat Bangplee Yainai

บทนำ

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ และเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนระบบการท่องเที่ยวของท้องถิ่นในรูปแบบของการท่องเที่ยวชุมชน (Community - based Tourism) นั้น เป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งมุ่งเน้นที่จะสร้างความสมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม รวมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ปัจจุบันรูปแบบของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนถูกคาดหวังให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น ทั้งกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม การสร้างงาน การกระจายรายได้สู่ชุมชน ไปจนถึงการแก้ไขปัญหาความยากจน ดังนั้น การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจะมีความยั่งยืนได้นั้น จะต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการของชุมชน การสร้างเครือข่ายของชุมชน รวมไปถึงการต่อยอดในเรื่องของการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการขาย (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์, 2557)

จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดหนึ่งที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นด้านอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว ซึ่งจังหวัด ฯ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีเป้าประสงค์ให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนมากขึ้นและพึงพอใจต่อมาตรฐานความปลอดภัยและการให้บริการ และสิ่งสำคัญคือ ต้องการ

ให้ชุมชนต่าง ๆ มีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการท่องเที่ยว ทั้งนี้ จังหวัดสมุทรปราการมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญหลากหลาย อาทิ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากมีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑลที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายเชื่อมโยงเป็นเส้นทางท่องเที่ยว ทั้งนี้สามารถเดินทางไป-กลับได้เพียง 1 วัน จึงทำให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเดินทางจะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการในปี 2559 มีมากถึง 2,896,849 คน (กรมการท่องเที่ยว, 2559) และในอนาคตนั้นจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ซึ่งเป็นผลมาจากการเดินทางที่สะดวกจากรถไฟฟ้า และการจัดระบบจราจรที่มีประสิทธิภาพผนวกกับนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว แบบ One Day Trip (กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ, 2560)

ทั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งในภาครัฐ เอกชน หรือชุมชนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ชุมชน หรืออยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ชุมชน รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ดังนั้น การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนจึงเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างรายได้ที่ยั่งยืน มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพ ในขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

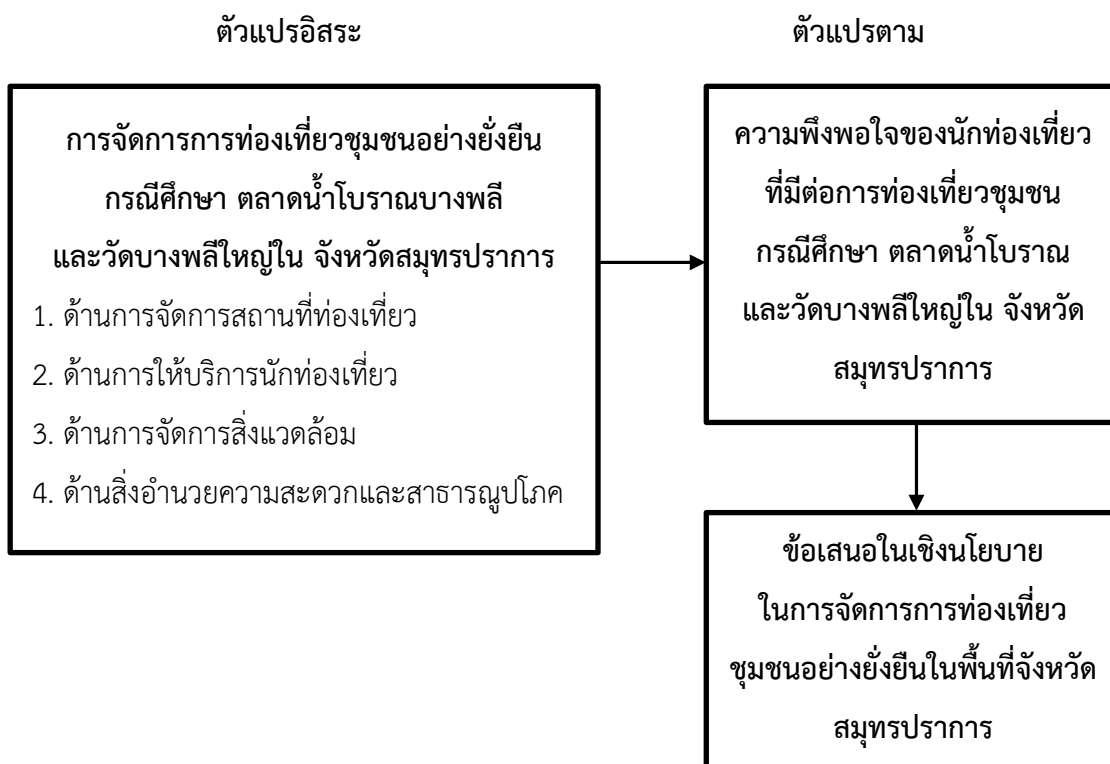
ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นชุมชนต้นแบบสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดสมุทรปราการ โดยเหตุผลสำคัญในการเลือกศึกษาชุมชนแห่งนี้เนื่องจากแต่เดิมโดยพื้นฐานแล้วเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตเรียบง่าย มีวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมอยู่มาหลายชั่วอายุคน ดำรงชีวิตเรียบง่าย ไม่นิยมทำธุรกิจบริการหรือธุรกิจท่องเที่ยว แต่ในปัจจุบันชุมชนแห่งนี้ได้มีการปรับตัวโดยอาศัยการเข้ามาของนักท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน โดยอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณ และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ

3. เพื่อสร้างข้อเสนอในเชิงนโยบายในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย



วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Research) ซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ร่วมกันดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชน ตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ชาวบ้านในชุมชน หน่วยงานรัฐบาล และผู้ประกอบการการท่องเที่ยว รวมทั้งคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากการให้บริการต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ในส่วนของวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะจัดทำบันทึกภาคสนาม (Field Note) จากการสัมภาษณ์และการสังเกต พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดจากการเก็บข้อมูล

(Transcripts) และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสรุปใจความสำคัญ (Thematic Analysis) เพื่อตอบคำถามในการวิจัย

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจะคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยใช้กรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งใช้สูตรของ W.G. Cochran (1977) ในการคำนวณ ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 385 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งแบบสอบถามเป็นลักษณะมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการให้บริการนักท่องเที่ยว ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค

จากนั้น ได้นำแบบสอบถามส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้วมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุ ประสงค์กับ ข้อคำถาม (Index of item-objective congruence หรือ IOC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับวัดบางพลีใหญ่ใน ได้แก่ วัดบางโกลนนอก จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันคือ มีสถานที่ทำบุญและตลาดอยู่ภายในวัด จำนวน 30 คน เพื่อเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.873 จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างจริง คือ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 385 ราย ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ใช้สถิติการทดสอบค่าที (T-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มไปโดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ในการวิเคราะห์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการให้บริการนักท่องเที่ยว ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค มีผลการวิจัยดังนี้

1.1 ด้านการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว

“ตลาดน้ำโบราณบางพลี” เป็นตลาดเก่าแก่อายุกว่า 150 ปี ซึ่งตลาดน้ำบางพลีเป็นชุมชนใหญ่ชุมชนหนึ่งและมีความรุ่งเรืองมากในอดีต เป็นตลาดขนส่งสินค้า และผู้โดยสาร จากภาค

ตะวันออกชายฝั่งทะเลกรุงเทพมหานคร การเดินทางในสมัยก่อน ใช้เรือเป็นพาหนะเดินทางมาค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าจะอยู่ในคลองสำโรง ตลาดน้ำบางพลีถือเป็นตลาดน้ำประวัติศาสตร์แห่งหนึ่งมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและมี วัฒนธรรมที่งดงามสั่งสมอยู่มากมาย วัดบางพลีใหญ่ในเป็นชื่อของวัดพระอารามหลวงชั้นตรีที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานและมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งหนึ่งในประเพณีวิถีชีวิตของชุมชนแห่งนี้ ก็คือ ประเพณีรับบัว หรือ โยนบัว ที่พอถึงวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในละแวกชุมชนตลาดน้ำ ก็จะตื่นเช้าออกมาร่วมกันโยนบัว เพื่อสักการะองค์หลวงพ่อดำที่ล่องเรือมาตามลำคลองสำโรง ซึ่งปัจจุบันการท่องเที่ยวชุมชนแห่งนี้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งผู้ประกอบการได้ร่วมกันในการจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้มีความยั่งยืน สะดวก และเป็นที่พักพอใจแก่นักท่องเที่ยว

ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ในส่วนของสถานที่ทำบุญถ้าเป็นวันพระจะมีสถานที่สำหรับทำบุญตกบาตรและฟังพระสวดมนต์ที่ศาลา หากใครต้องการมาทำบุญปิดทองหลวงพ่อดำทางเรามีบริการดอกไม้ ธูป เทียน สามารถนำไปบูชาองค์หลวงพ่อดำในพระอุโบสถได้เลย” (คำสัมภาษณ์ พระราชเสนาบดี,เจ้าอาวาสวัดบางพลีใหญ่ใน)

“ส่วนร้านค้าเราจัดให้มีล้อคตามถนนซึ่งมีทั้งหมด 350 ล้อคแม่ค้าที่ค้าขายมานานให้เป็นเจ้าของล้อค ส่วนแม่ค้าใหม่ให้เข้ามาขายได้เวลา 08.45 กรณีมีเทศกาลสำคัญ ทางเราจะเปิดโซนให้ใหม่ และในส่วนการจัดระเบียบการจราจรบริเวณวัด ตามถนนเรามีอาสาสมัครจราจร และตำรวจอีก 2 นาย คอยดูแลตามถนนอำนวยความสะดวกบนถนน เมื่อรถเข้ามาในบริเวณวัดเราจะมีที่จอดรถให้ และมีอาสาสมัครจราจร คอยอำนวยความสะดวกในที่จอดรถให้ อปกร. ที่อยู่ตามถนนก็จะคอยอำนวยความสะดวกให้รถวิ่งเข้ามาภายในวัดได้คล่องตัว ส่วน อปกร. ที่อยู่ภายในวัดก็จะคอยอำนวยความสะดวกให้รถวิ่งเข้า-ออกภายในวัดสะดวกและคล่องตัวขึ้น แต่เนื่องจากการจราจรในเขตบางพลีถนนแคบมาก ทางเราจึงจัดการไม่ได้มากเท่าไร แต่เราก็พยายามทำให้การจราจรคล่องตัวขึ้น” (คำสัมภาษณ์ นายชินทร์ สว่างแก้ว,ผู้อำนวยการวัดบางพลีใหญ่ใน)

1.2 ด้านการให้บริการนักท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ให้ความสำคัญกับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยมีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครในชุมชน ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก และรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการแบ่งแยกโซนพื้นที่การทำงานกันอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของบริษัทตลาดน้ำโบราณบางพลี และบริเวณวัดบางพลีใหญ่ใน ซึ่งใช้เป็นสถานที่ในการประกอบพิธีทางพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของวันหยุด จะมีจำนวนเจ้าหน้าที่อาสาสมัครจำนวนมากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับจำนวนของนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมากขึ้นด้วย

ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ทางเรามีบริการทุกด้าน จันทร์-ศุภร์ จะมีเจ้าหน้าที่อยู่ตามแผนกต่างๆ 80 คน แต่ถ้าเป็นวันเสาร์-อาทิตย์จะมีอยู่ประมาณ 100 กว่าคนคอยแนะนำอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวต้องการจะทำบุญ ก็มีดอกไม้ ธูป เทียน จำหน่าย เพียงแค่นำปัจจัย 20 บาท หยอดลงตู้บริจาคก็สามารถนำดอกไม้ ธูป เทียน ไปบูชาองค์หลวงพ่อดำได้เลย หากต้องการไปทำบุญตรงไหนก็สามารถเดินไปได้เลย บางอาทิตย์ก็มีอาหารคาวหวานมาให้บริการฟรีแก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย

ในส่วนทางด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เรามี อปพร. และกล้องวงจรปิด ทุกถนนทุกจุดสามารถตรวจสอบได้ตลอด มี อปพร.เดินอยู่ตามถนนใช้วอล์กในการสื่อสารตรงไหนที่เกิดปัญหาทางเราจะให้ อปพร. ที่อยู่ตามจุดต่างๆเข้าไปตรวจดู ค่อนข้างจะปลอดภัย เนื่องจากมีศูนย์อำนวยความสะดวกคอยดูแลกล้องวงจรปิดอยู่และมีศูนย์กระจายข่าวที่เราสามารถประกาศได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นของหาย หรือสิ่งของไว้ทางเราก็จะประกาศให้เจ้าของมารับคืน คือของหายได้คืน เราจะมีกำนันป้องกันตลอดให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะรถเมื่อนักท่องเที่ยวจอดไว้แล้ว ก็จะมี อปพร. คอยตรวจตราอยู่” (คำสัมภาษณ์ นายชินนทร์ สว่างแก้ว, ผู้อำนวยการวัดบางพลีใหญ่ใน)

1.3 ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาตินั้น เนื่องจากตลาดน้ำโบราณบางพลีเป็นตลาดเก่าแก่ตั้งอยู่ริมคลองสำโรง อยู่ใกล้กับวัดบางพลีใหญ่ใน เดิมมีชื่อว่า “ตลาดศิริโสภณ” สันนิษฐานว่าชาวจีนเป็นผู้เข้ามาเปิดร้านในตลาดนี้ราว พ.ศ. 2400 ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เดิมเป็นชุมชนใหญ่มีความรุ่งเรืองมากในอดีต โดยเป็นตลาดขนส่งจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่กรุงเทพมหานคร เนื่องจากการคมนาคมในสมัยนั้นใช้เส้นทางเรือเป็นหลัก ดังนั้น จากความสำคัญของพื้นที่ที่ตั้งอยู่ริมคลอง จึงมุ่งเน้นการรักษาความสะอาดเป็นสำคัญ โดยมีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ ทั้งขยะให้เหมาะสม ไม่ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในลำคลอง รวมถึงอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวโดยการเพิ่มจุดทิ้งขยะให้มากขึ้นด้วย

ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ในเรื่องของความสะอาดเรามีพื้นที่ที่จะทิ้งขยะได้ มีถังขยะตามจุดต่างๆ ตั้งอยู่เยอะพอสมควร เพื่อให้นักท่องเที่ยวเห็นถังขยะอยู่ใกล้ๆแล้วจะไม่ทิ้งขยะลงตามพื้นตามที่นั่งพัก รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่คอยเดินตรวจและตักเตือนคนที่ทิ้งขยะไม่ถูกที่ด้วย” (คำสัมภาษณ์ นายชินนทร์ สว่างแก้ว, ผู้อำนวยการวัดบางพลีใหญ่ใน)

“ในส่วนของตลาดน้ำโบราณบางพลีมีการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณริมคลองได้รับความช่วยเหลือจากทางเทศบาลตำบลบางพลีให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการที่อยู่ริมคลองโดยให้วางขยะไว้บริเวณริมคลองก็จะมีทางเจ้าหน้าที่เข้าไปเก็บ อีกปัญหาคือผักตบชวา ตลาดเราอยู่ปลายน้ำก็จะมีพวก

ผักตบชวาลอยมาตรงนี้ก็จะมีเจ้าหน้าที่ของทางเทศบาลเข้ามาเก็บผักตบชวา” (คำสัมภาษณ์ นายชะออม สังข์ทอง,รองนายกเทศมนตรีตำบลบางพลี)

1.4 ด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาดและสาธารณูปโภค

ตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการนั้นจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในชุมชนบางพลี มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและความสะอาดและสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะอาดและพึงพอใจในการท่องเที่ยว โดยอาศัยความร่วมมือในการจัดการจากภาคส่วนต่าง ๆ เช่น บริการห้องน้ำ บริการเก้าอี้สำหรับนั่งพัก เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐในการปรับปรุงซ่อมแซมถนนที่ชำรุด การอำนวยความสะดวกในช่วงหยุด รวมถึงการทำป้ายบอกทางที่มีจำนวนมากขึ้นและมีความชัดเจนในการเดินทางเข้ามายังตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ในได้สะดวกยิ่งขึ้น

ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ในส่วนของสิ่งแวดล้อมและความสะอาดและสาธารณูปโภค ทางเรามีน้ำดื่มเป็นแก้วให้แก่นักท่องเที่ยวฟรีตลอดทั้งวัน ห้องน้ำของเราเป็นห้องน้ำไฮเทคมีความสะอาดและสะดวกสบายต่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ หากนักท่องเที่ยวต้องการจะชาร์ตแบตเตอรี่โทรศัพท์ทางวัดก็มีไฟฟ้าให้ใช้ได้ใช้ไม่มีปิดกั้น ตู้เอทีเอ็มก็มีให้บริการทุกธนาคาร” (คำสัมภาษณ์ นายชินนทร์ สว่างแก้ว, ผู้อำนวยการวัดบางพลีใหญ่ใน)

“เทศบาลตำบลบางพลีได้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ดังนั้น จึงได้จัดสิ่งแวดล้อมและความสะอาดให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น การทำป้ายบอกทางที่ชัดเจนมากขึ้น การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของเทศบาล ฯ รวมไปถึงการซ่อมแซมถนนหนทางที่อาจชำรุดเนื่องจากมีการสัญจรไปมาบริเวณนั้นเป็นจำนวนมาก เพื่อให้นักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นได้รับความสะอาดสบายสูงสุด” (คำสัมภาษณ์ นายชะออม สังข์ทอง,รองนายกเทศมนตรีตำบลบางพลี)

2. ในส่วนวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำโบราณ และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ปรากฏดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงมากที่สุด คือ ร้อยละ 65.70 และเพศชาย ร้อยละ 34.30 มีอายุ 21 – 30 ปี มากที่สุด คือ ร้อยละ 39.50 รองลงมา มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 24.90 อายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 21.30 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 11.40 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 2.90 ตามลำดับ เป็นนักเรียน นักศึกษามากที่สุด คือ ร้อยละ 40.30 รองลงมา มีอาชีพพนักงานบริษัท ร้อยละ 40.00 อาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 10.10 และอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 2.90 ตามลำดับ มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท มากที่สุด คือ ร้อยละ 35.60 รองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 29.90 มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 19.20 และรายได้มากกว่า 20,001 บาท ร้อยละ 15.30 ตามลำดับ มีภูมิลำเนา

อยู่ภาคกลาง ร้อยละ 53.20 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 36.10 ภาคเหนือ ร้อยละ 7.00 และภาคใต้ ร้อยละ 3.60 และมีผลการวิเคราะห์ ๓ ได้จากตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณ และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ (n=385)

ประเด็นการจัดการการท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.ด้านการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว	3.93	.66	มาก	3
2.ด้านการให้บริการนักท่องเที่ยว	3.78	.67	มาก	4
3.ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	3.98	.72	มาก	1
4.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค	3.96	.70	มาก	2
รวม	3.91	.60	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณ และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวพอใจด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) ด้านการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และด้านการให้บริการนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

และผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณ และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้จากตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระหว่างเพศกับความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณ และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ (n=385)

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ชาย	132	3.84	.61	-1.626	.105
หญิง	253	3.95	.59		

จากตารางที่ 2 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ทัศนศึกษา ตลาดน้ำโบราณ และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ กับความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ทัศนศึกษา ตลาดน้ำโบราณ และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ (n=385)

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	9.537	4	2.384	7.161	.000*
	ภายในกลุ่ม	126.515	380	.333		
	รวม	136.052	384			
อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	8.302	4	2.075	6.174	.000*
	ภายในกลุ่ม	127.751	380	.336		
	รวม	136.052	384			
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ระหว่างกลุ่ม	4.797	3	1.599	4.642	.003*
	ภายในกลุ่ม	131.255	381	.345		
	รวม	136.052	384			
ภูมิลำเนา	ระหว่างกลุ่ม	5.172	3	1.724	5.019	.002*
	ภายในกลุ่ม	130.880	381	.344		
	รวม	136.052	384			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ทัศนศึกษา ตลาดน้ำโบราณ และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

1. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของชุมชน ทำให้วิเคราะห์ได้ถึงเอกลักษณ์ของชุมชนแห่งนี้ ได้ดังนี้

1.1 ชุมชนแห่งนี้มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาช้านาน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม มีการจับปลาในลำคลองมาใช้ในการดำรงชีวิต และในปัจจุบันถึงแม้ว่าเทคโนโลยีจะมีความก้าวหน้าแต่ความเป็นชุมชนดั้งเดิมยังมีอยู่ ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนก็เป็นคนในพื้นที่มาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาใช้ในการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่แบบพอเพียงเข้ากับวัฒนธรรมชุมชนได้ การมีการท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนนั้นมีผลดีทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี แต่จะต้องมีการพัฒนาที่คำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลักด้วย

1.2 ชุมชนแห่งนี้มีวิถีชีวิตที่แตกต่างจากชุมชนทั่วไป เพราะนอกจากจะอาศัยอยู่บนฝั่งแล้วยังมีการปลูกบ้านอาศัยอยู่ริมน้ำ หรือเรียกว่า “วิถีชีวิตริมน้ำ” เพราะทุกบ้านจะใช้เวลาเดินทางโดยเรือเป็นส่วนใหญ่ เพราะมีความสะดวก สบายเป็นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันนี้การเดินทางทางเรือก็ได้ลดความนิยมลงไป มีการใช้รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เพราะสะดวกสบายและประหยัดเวลาในการเดินทางมากขึ้น แต่ในปัจจุบันเรายังสามารถเห็นชีวิตริมน้ำของชุมชนแห่งนี้ได้ ประกอบกับชุมชนแห่งนี้อยู่ใกล้กับ “วัด” อันเป็นสถานที่ทางพระพุทธศาสนา และมีความผูกพันกับวิถีชีวิตคนไทยมาช้านาน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ปัจจุบันทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้ร่วมมือกันในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนมากขึ้น เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่จังหวัดและสร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นอย่างมาก

1.3 แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ มีดังนี้ ชุมชนแห่งนี้เป็นศูนย์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งเป็นชุมชนที่มีความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิด ดังนั้น การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนจึงมีการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวรู้จักขนบธรรมเนียมและวิถีชีวิตริมน้ำ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมนั่งเรือชมวิถีชีวิตชาวบ้านริมน้ำ เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยม ในอดีตชาวบ้านจะเดินทางโดยเรือเป็นส่วนใหญ่ เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่มีบ้านติดริมน้ำ การเดินทางโดยเรือจึงเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกสบายที่สุด ดังนั้น การนั่งเรือผ่านบ้านเรือนริมสองฝั่งคลอง ทำให้นักท่องเที่ยวได้เห็นความเป็นอยู่ของชาวบ้านสองฝั่งริมน้ำได้อย่างชัดเจน นักท่องเที่ยวบางคนมีการพักแรมกับชาวบ้านเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านริมน้ำ รวมไปถึงกิจกรรมพายเรือคายัก เป็นกิจกรรมที่มีความน่าสนใจ เพราะ

นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด อีกทั้งยังได้สัมผัสกับสัตว์ในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวที่พายเรือคายักเจ้าหน้าที่จะคอยดูแลและจะมีอุปกรณ์ที่ใส่เพื่อป้องกันอันตราย อาทิ หมวกนิรภัย เสื้อชูชีพ เป็นต้น

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตลาดโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ มาอภิปรายผลเพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21 – 30 ปี เป็นนักเรียน นักศึกษามากที่สุด มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท และมีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลางโดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมาตั้งแต่กำเนิด ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณ และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้ ทำให้ชุมชนตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ในเปลี่ยนแปลงไปมีความเจริญมากขึ้น มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบ อีกทั้งยังมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกหรือสาธารณูปโภคเพื่ออำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยวหรือคนในชุมชน เช่น ซ่อมแซมถนนที่ชำรุด ทำป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนและเพียงพอ มีการให้บริการนักท่องเที่ยวที่หลากหลายและทั่วถึง เช่น บริการเรือข้ามฟาก เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย การให้คำแนะนำให้ข้อมูลเรื่องต่าง ๆ ผู้ประกอบการร้านค้าให้บริการสุภาพและตั้งราคาสินค้าอย่างเป็นธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ ชุมชนตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน และหน่วยงานภาครัฐ ในจังหวัดสมุทรปราการยังได้ร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างเสริมและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวช่วยกันรักษาความสะอาดด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา ทวีวงศ์โอฬาร (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณมน จันทดิษฐ์ (2552) ที่ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยศึกษากรณีตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ยังมีความเห็นจากนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นประชาชนในชุมชนนั้นเองว่า คนในชุมชนแห่งนี้มีความภาคภูมิใจในการเปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างมาก ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีของชุมชน อีกทั้งยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมและมีชื่อเสียงในจังหวัดสมุทรปราการด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548, หน้า 18-19) กล่าวคือ การพัฒนาแบบยั่งยืนควรจะคำนึงถึงความต้องการของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ว่า คนในชุมชนต้องการที่จะเปิดชุมชนของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ หากไม่พร้อมที่จะเปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวก็ควรจะชะลอไปก่อน มิฉะนั้นจะเกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันของคนในชุมชน ซึ่งจะทำให้ภาพลักษณ์ของชุมชนแย่ลง แต่ถ้าหากคนในชุมชนพร้อมใจกันเห็นด้วย กับการเปิดชุมชนให้เป็น

แหล่งท่องเที่ยว นั้น จะต้องเตรียมความพร้อมทุก ๆ ด้าน ทั้งการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการนักท่องเที่ยว ตลอดจนการอนุรักษ์ในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนสืบต่อไป

อีกทั้งสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ยังได้สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนมากขึ้น จากการค้าขายสินค้าชนิดต่าง ๆ รวมไปถึงการเกิดอาชีพใหม่ ๆ ของคนในชุมชน ตามที่ปรีชา แดงโรจน์ (2544, หน้า 30-31) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการพัฒนาความเจริญในพื้นที่เมื่อการท่องเที่ยวเข้าไปถึงยังชุมชนนั้น ๆ ก็จะก่อให้เกิดเศรษฐกิจที่ดีต่อชุมชนนั้น ๆ และยังสามารถคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพร ทาวิกุล (2544) และวีระศักดิ์ กราปัญจะ (2554) ที่พบว่า เมื่อมีการพัฒนาทางการท่องเที่ยวของชุมชนทำให้ชุมชนมีระบบเศรษฐกิจที่ดีขึ้นมีการปรับปรุงสาธารณูปโภคเพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวอีกทั้งยังทำให้ชาวบ้านในชุมชนเกิดรายได้จากการท่องเที่ยว เช่นการขายของที่ระลึกหรือสินค้า O-TOP นอกจากนี้ยังมีการนำสินค้าทะเลมาแปรรูปให้อยู่ในของแห้งเพื่อนักท่องเที่ยวซื้อไปฝากญาติ พี่น้องหรือบุคคลที่ตนสนิทหรือรู้จัก

นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวที่เป็นประชาชนในละแวกใกล้เคียงชุมชนตลาดน้ำโบราณ และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ยังมีความเห็นที่ว่าสิ่งสำคัญต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน คือ การสร้างจิตสำนึกร่วมกันของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต และร่วมกันสืบสานประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548, หน้า 18-19) กล่าวคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องคำนึงถึงประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวซึ่งจะทำให้คนในชุมชนได้รับผลประโยชน์อะไรบางอย่างจากการท่องเที่ยว และพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดังกล่าวให้ดีขึ้นด้วย และควรคำนึงถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่ว่า จะถูกกระทบหรือถูกทำลายหรือไม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาในการดูแลรักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และดำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่น อีกทั้งคำนึงถึงสิ่งปลูกสร้างในแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ว่า มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชนหรือไม่ ชุมชนเน้นการจัดการความสะอาด ความสะดวกสบายตามมาตรฐานสากลหรือไม่ ทำให้สะท้อนถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้นสามารถทำให้เกิดเอกลักษณ์ที่มีเสน่ห์เฉพาะตัวของท้องถิ่นตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ จากการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนกรณีศึกษา ตลาดน้ำโบราณบางพลี และวัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ ให้มีความยั่งยืนนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือในการจัดการ และการพัฒนาจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการเอกชน และประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญสำคัญในการขับเคลื่อนให้ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน อีกทั้ง ยังต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบอย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามผู้ให้บริการหรือนักท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อให้ทราบผลของ

การบริการ และนำมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการ และการบริการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อความประทับใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้มากขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชนอาจจะไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยว แต่เป็นการมีส่วนร่วมในฐานะการเป็นเจ้าของที่ดี ร่วมต้อนรับหรือแสดงออกถึงการต้อนรับเวลาที่นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นคนภายนอกเดินทางเข้ามาในชุมชน นอกจากนี้ ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือจัดการความรู้ภายในชุมชน เพื่อให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้มีโอกาสเรียนรู้และร่วมพัฒนาทิศทางการเติบโตของชุมชน

2. ควรมีการฝึกอบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรผู้ทำหน้าที่ให้บริการ ตลอดจนจัดให้มีการศึกษาดูงานฝึกปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีระบบการควบคุมและประเมินผลเป็นอย่างดี โดยอาศัยความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนในชุมชน เพื่อให้การจัดการท่องเที่ยวชุมชนแห่งนี้มีความยั่งยืน

3. ควรปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการท่องเที่ยวในบางส่วนที่ได้รับข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว เช่น ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมปัญหาหลักที่พบ จะเป็นเรื่องที่จอดรถ เช่น หาที่จอดรถยาก ที่จอดรถคับแคบ ลานจอดรถควรมีทางเข้าและออกให้ชัดเจนมากกว่านี้ และควรมีถังขยะให้มากกว่านี้ รวมถึงด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมปัญหาหลักที่พบ จะเป็นเรื่องความสะอาดบริเวณริมแม่น้ำ น้ำคลองมีสีดำและส่งกลิ่น ควรมีการจัดการในเรื่องความสะอาดของคลองบริเวณตลาดน้ำโบราณบางพลีให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว. (2559). สถิตินักท่องเที่ยว ปี 2559. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.tourism.go.th/view/1/สถิตินักท่องเที่ยว/วันที่ค้นข้อมูล: 14 ธันวาคม 2560.

กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ. (2559). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรปราการ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.tourism.go.th (วันที่ค้นข้อมูล: 14 ธันวาคม 2560).

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2545). การจัดการการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ซี.พี.บุคส์แอนด์มัลติมีเดีย.

ปรีชา แดงโรจน. (2544). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ไฟวแอนดโฟร์ พรินติ้ง.

- ปวีณา ทวีวงศ์โอฬาร. (2552). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. การศึกษาเฉพาะบุคคลตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2557). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา บ้านโคก
ไคร จังหวัดพังงา. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 7 (3).
- วรรณมน จันทิษฐ์. (2552). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ศึกษากรณี
ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. การศึกษาเฉพาะบุคคลตามหลักสูตรบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วีระศักดิ์ กราปญจะ. (2554). รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบานอ
ท่าเลน –บ้านทาพร ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่. การศึกษาอิสระปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุถิ เสริฐศรี. (2557). แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโค่น อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ
อุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques*. 3d ed. New York : John Wiley and Sons Inc.